

Krátké testy

Potřebujete si občas upřesnit své znalosti účetních předpisů? Chtěli byste si sami zhotovit hezkou samolepku na cedéčko či popis na jeho obal? Klonujete disky počítačů? Odpovíte-li alespoň na jednu z otázek kladně, čtěte dál!

Kytovec znalý účetnictví

Delfin

V Chipu 5/99 jsme představili produkt Vzory dokumentů, první elektronický počín ostravského nakladatelství Sagit. A nešlo o počín poslední – koncem října se do prodeje dostal dlouho očekávaný účetní a daňový infosystém *Delfin*. Obdobně jako u Vzorů dokumentů se jeho základem staly publikace, které v polovině roku 1999 vyšly v nakladatelství Sagit knižně. Jsou to publikace *Delfin: účtová třída 5 – náklady* (autorka ing. Blanka Jindrová) a *Delfin: účtová třída 6 – výnosy* (autorka ing. Iva Bezděková).

Produkt je určen účetním jednotkám, které se řídí předpisy pro podvojně účetnictví podnikatelů. Měl by se stát základním pomocníkem při řešení každodenních situací vznikajících v účetní a daňové praxi českých firem, malých i velkých. Obsahuje jak výklad problematiky, tak odkazy na platnou právní úpravu. *Delfin* v současné podobě (verze k 1. 10. 1999) obsahuje informace k uvedeným účtovým třídám (uspořádané podle účtové osnovy a členěné z hlediska účetního a z hlediska daní z příjmů) a texty všech frekventovaných právních předpisů v aktuálním znění. Do budoucna autoři plánují, že bude zahrnovat nejen všechny účtové třídy, ale i další bloky informací, vše v integrovaném prostředí.

Než přejdeme k vlastnímu obsahu a k práci s *Delfinem*, neodpustím si pár slov k ovládacímu programu. Většina uživatelů totiž nejspíše po nainstalování produktu zažije nemalý šok, neboť ovládací program nerespektuje některé standardy práce s aplikacemi pro dvaatřicetibitové Windows. Program se totiž nespouští v jednom velkém okně, ve kterém by se následně otevírala další podokna; *Delfin* pracuje jako několik volně plovoucích (že by kvůli názvu?), na sobě téměř nezávislých oken, jejichž počet a umístění na obrazovce se dynamicky mění podle akce, kterou uživatel podnikne. I když je spuštěno oken několik, téměř nikdy nepokryjí celou obrazovku, a "prosvítá" tedy pracovní plocha Windows, příp. další spuštěná aplikace.

Autoři tuto zvláštnost vysvětlují nejen jako pokus odlišit se od konkurence, ale hlavně jako snahu umožnit uživateli, aby si mohl spustit účetnictví i *Delfina* vedle sebe a případně v několika oknech porovnávat zobrazené texty. Po několika dnech práce s produktem (a počátečním nadáváním) jsem si však na způsob ovládání zvykl, a dokonce několikrát ocenil i jeho výhody. Inu, je to nově a nevyzkoušené – a možná se to i ujme...

Rychlou orientaci v programu zabezpečují dva stromově uspořádané rejstříky, které slouží k výběru potřebných předpisů, účtů a dalších položek obsažených v infosystému. *Rejstřík účtů a položek* vychází z platné účtové osnovy pro podnikatele – z nabízeného seznamu si klepnutím myši vyberete účtovou třídu, skupinu, jednotlivý syntetický účet nebo položku, se kterou chcete pracovat. V rámci jednoho okna je přitom možné otevřít více textů a přepínat mezi nimi. Ke každému účtu (položce) si lze vyvolat informace obecné, účetní a z oblasti daně z příjmů.

V *Rejstříku souvisejících právních předpisů* jsou seřazeny všechny právní předpisy, které se vyskytují ve výkladech k jednotlivým účtům nebo položkám nebo jsou významné pro podnikatelskou

činnost. Tento rejstřík je dále strukturován podle základních problémových oblastí podnikatelské činnosti (např. ceny, daně, mzdy, účetnictví atd.), v rámci témat jsou předpisy seřazeny podle právní síly (v pořadí zákony, nařízení vlády, vyhlášky, opatření a pokyny Ministerstva financí ČR) a dále podle data svého publikování.

System obsahuje relativně hodně hypertextových odkazů (otevrou se vždy v novém okně). Ke každé položce lze přidat záložku (vybráním ze seznamu záložek se později kdykoli na dané místo můžete rychle vrátit) a vlastní poznámku, která se uloží na pevný disk počítače (v případě přeinstalování programu není problémem poznámky zálohovat).

Za současnými trendy trochu zaostává vyhledávání. Vyhledávat lze v názvech dokumentů (názvech účtů a položek i právních předpisů, tj. v rejstřících) nebo v textu dokumentu, který je právě otevřen (např. výkladový text účtu nebo položky, právní předpis). Fulltextové prohledání všech dokumentů obsažených v infosystému není dosud možné, mělo by však být součástí dalších verzí.

Naopak velmi dobře je vyřešen tisk včetně tzv. tiskového prohlížeče, což je účinný nástroj pro zobrazení vzhledu stránek ještě před vytištěním na obrazovce. I když se spolu s instalačním CD-ROM nedodává téměř žádný papírový materiál (jen registrační karta a velmi stručné pokyny pro instalaci), natož manuál, nejedná se o problém, neboť Delfin má velmi dobře zpracovanou nápovědu, jejíž součástí jsou i názorné reprodukce obrazovek.

Vzhledem k tomu, že instalační program zabírá na distribučním CD-ROM jen něco přes 10 MB, umístili tam autoři také off-line verzi části webových stránek mateřského nakladatelství (Sagit InfoNet, www.sagit.cz). Ty jsou již dnes dobře zpracované a během krátké doby by na nich mělo přibýt ještě více aktuálních a nejen pro účetnictví potřebných informací.

Delfin se od konkurenčních produktů odlišuje zejména podrobným zpracováním informací pro jednotlivé účty účtové osnovy a možností vybrat si jeden ze tří pohledů (obecný, účetní, daňový) na tyto informace. Navíc je tu hypertextová provázanost s plnými zněními právních předpisů, která dává produktu další rozměr. Zvyknete-li si na poněkud nestandardní ovládání, budete určitě spokojeni. Cena nižší než 1000 Kč je přitom více než příznivá.

Michal Prádka

Tutovka

SureThing CD Labeler 2.01

Volně šiřitelných programů pro tvorbu nejrůznějších samolepicích štítků jsou na internetových sharewarových serverech k nalezení stovky. Mnohdy to jsou však dost primitivní produkty, které sice svůj účel splní, avšak práce s nimi je těžkopádná a dosáhnout profesionálně vyhlížejících výsledků není reálné. Nedávno se mi ovšem dostal do rukou software nazvaný *SureThing CD Labeler 2.01* a již po několika minutách práce s ním jsem dospěl k názoru, že pro tvorbu etiket na vypálený CD-ROM či zvukový CD není lepší řešení. Ostatně nejde jen o můj pocit – profesionálové z organizace Shareware Industry Awards Foundation, která každoročně oceňuje nejlepší sharewarové programy, jej vyhlásili jako letošního vítěze kategorie Nejlepší specializovaný produkt.

Hlavní výhodou programu je snadné a zcela intuitivní ovládání, které umožní dosáhnout skvělých výsledků během několika minut. K dispozici jsou totiž stovky šablon, klipartů, motivů pro pozadí atd., takže se nemusíte zdržovat vymýšlením vlastních grafických kresek a jen modifikujete existující; přitom

se však vůbec nekladou meze vaší iniciativě, a tak díky importním filtrům lehce použijete obrázek v jakémkoli formátu – včetně možnosti přímo z programu skenovat a naskenované obrázky modifikovat.

Nelze však opomenout druhou přednost oproti konkurenčním produktům podobného typu. I když v názvu je obsaženo slovo CD, stejně snadno a kvalitně lze vytvářet i popisy na další nosiče. Pro přesnost a jako pomoc případným zájemcům o vyzkoušení (třicetidenní trialová verze produktu je k dispozici i na Chip CD) uvádím i anglické ekvivalenty. Tak tedy: kromě samolepicích štítků na CD (CD labels) a papírových popisů do plastových obalů CD (CD jewel case inserts) lze navrhnout a tisknout také samolepicí štítky na diskety, audio- a videokazety (audio/video tape) včetně popisů pro plastové obaly, minidisky, média ZIP, JAZ a LS-120 atd. Pokud vám ani tak bohatá nabídka šablon nestačí, není nic jednoduššího než další šablony stáhnout z internetu.

Produkt obsahuje šablony optimalizované pro tisk na samolepicí štítky (labels), vyráběné společností SureThing a dalšími významnými dodavateli tohoto spotřebního materiálu (firmami Avery, PressIT, Memorex, CD Stomper, Neato, CompuLabel, HP atd.). Dříve než se pustíte do návrhu jakéhokoli štítku, nezapomeňte si vybrat ze seznamu výrobce a přesný typ, který máte k dispozici a na který budete tisknout. (Ale ani v případě, že v budoucnosti změníte dodavatele nebo že jste na začátku chybně zadali typ štítku, nic není ztraceno. V menu *Edit / Change Label Stock* stačí nově definovat správný typ štítku a většinou nebude nutné v návrhu vůbec nic upravovat. Autoři programu přesto doporučují od začátku pracovat s typem štítku, na který se bude skutečně tisknout.)

Jak si tedy (během asi pěti minut) vytvořím samolepicí štítek na právě vypálený CD-ROM? Mám k dispozici štítky Avery 8931, což definuji v nabídce *Select Label Stock*. Protože mohu použít barevnou tiskárnu (u černobílých doporučuji tento krok přeskocit), zvolím si pozadí, dejme tomu docela hezký "Desert Cactus". Po klepnutí na tlačítko *Finish* vidím první návrh štítku (na obrázku). Místo nápisu "Your CD Title" vložím vlastní název CD-ROM, stejně tak přidám vlastní popis obsahu. Před prvním tiskem se doporučuje kalibrovat tiskárnu (prostřednictvím menu *File / Calibrate Printer*), aby se zabránilo posunutému výstupu (postup naleznete ve skvěle a podrobně zpracované nápovědě; kalibrace tiskárny je však natolik snadná, že pomoc potřebovat nejspíše nebudete).

SureThing CD Labeler nabízí mocné nástroje pro práci s textem a pro vytváření nádherných textových efektů, které mnohdy předčí i specializované grafické produkty. Do textů lze také vkládat automatická pole s odrážkami, číslováním, aktuálním datem či datem tisku v nejrůznějších formátech nebo s dalšími uživatelskými informacemi. O galerii klipartů, stejně jako o možnosti přímého skenování, už řeč byla. Program má navíc vcelku bohaté možnosti uživatelských nastavení, lze si definovat akce proběhnuvší po spuštění, nechat automaticky předvyplnit určitá pole ap.

SureThing CD Labeler můžete volně testovat po dobu 30 dnů; po uplynutí zkušební lhůty je znemožněn tisk, což v konečném důsledku činí program nepoužitelným. Registrační poplatek 40 USD sice není nejnížší, avšak vzhledem ke schopnostem produktu jej považuji za odpovídající. Spolu s registračním kódem obdržíte i CD-ROM s dalšími stovkami motivů pro pozadí a klipartů a také sadu samolepicích štítků pro CD.

Patří k dobrým zvykům recenzenta mít k produktu také nějaké výhrady. I přes značnou snahu se mi však nepodařilo nalézt nic, co bych mohl kritizovat. Instalace, ovládání i tisk jsou pro středně pokročilého uživatele triviální záležitosti, výsledky profesionální.

Michal Prádka

Duch, ktorý pomáha

Norton Ghost 5.1

Správa väčšieho počtu osobných počítačov alebo serverov je častokrát veľmi náročná. Navyše, pokiaľ je potrebné v krátkom čase mnohonásobne inštalovať operačný systém a aplikačné programy, je to v časoch Windows takmer nezvládnuteľné. Našťastie však existujú programy, ktoré takéto problémy dokážu riešiť. Jedným z nich je aj *Norton Ghost* firmy Symantec; jeho určenie a predchádzajúcu verziu sme predstavili v Chipe 3/99.

V dodávke nájdete okrem inštalačného CD aj sedemdesiatstránkovú používateľskú príručku. Bezproblémová inštalácia prebieha v prostredí Windows, a to napriek tomu, že Norton Ghost pracuje v prostredí DOS. (V prípade potreby si môžete z inštalačného CD priamo skopírovať potrebné súbory na pevný disk alebo disketu; vhodné by však bolo zaradenie inštalačného programu aj pre DOS spolu s možnosťou priameho vytvorenia bootovacej diskety.)

Minimálne systémové požiadavky sú skromné – PC/386SX, 4 MB RAM (8 MB pre NTFS), DOS 5.0 a vyšší, VGA monitor. Doporučuje sa však procesor 486 a vyšší a 16 MB RAM.

Norton Ghost je jednou z najpokročilejších súčasných technológií na klonovanie diskov. Výrazne zredukuje čas a výdaje spojené s inštaláciou, údržbou a aktualizáciou PC, ovládanie navyše nevyžaduje špecialistu. V prípade zlyhania systému vám pomôže ľahko obnoviť funkčnosť PC – návrat k pôvodnej konfigurácii je vďaka tomuto programu otázkou niekoľkých minút.

Samotný Norton Ghost sa skladá iba z jediného EXE programu, o niečo väčšieho ako 600 KB. To je výhodné z hľadiska jeho prenositeľnosti na disketách, kde ešte zostane miesto pre systémové alebo iné potrebné súbory a utility. Grafické prostredie programu je jednoduché a prehľadné – neobsahuje však žiadne grafické efekty, a tak by úplne postačovalo prostredie textové. S programom môžete pracovať aj prostredníctvom príkazového riadku.

Norton Ghost vytvára presnú kópiu disku. Uloží si všetky jeho súbory vrátane skrytých a systémových, ktoré spoločne predstavujú operačný systém, aplikácie a konfiguráciu. Tento obraz je potom možné ľahko kopírovať na ľubovoľný počet PC – dokonca aj na viac počítačov súčasne, čím ušetríte okolo 90 % času inak potrebného pre túto zdĺhavú prácu. Tiež v prípade havárie systému tak môžete veľmi rýchlo obnoviť činnosť svojho PC – natiahnete obraz pôvodného disku a konfiguráciu z bezpečného média, ako je napríklad sieťový server, CD-ROM, ZIP alebo JAZ disk, archivačná páska a podobne.

Môžete kopírovať celý disk, vybraný oddiel, alebo len vykonávať kontrolu. Z vybraného lokálneho disku môžete buď vytvoriť presný obraz na iný disk lebo image súbor s jeho obsahom, alebo naopak na vybraný disk nakopírovať obsah z image súboru. Tak isto môžete pracovať aj s vybranou oblasťou disku – buď kopírovať do inej oblasti, do súboru, alebo obnoviť zo súboru.

Okrem lokálneho klonovania diskov (disky musia byť pripojené v jednom počítači) umožňuje Norton Ghost aj vzdialené klonovanie, ktoré poskytuje veľmi široké možnosti. Pripojiť sa na vzdialený počítač môžete buď prostredníctvom LPT portu, alebo počítačovej siete (NetBios). Tu môže byť program spustený v režime *Master* alebo *Slave* (program v režime Master ponúkne všetky dostupné stanice Slave, z ktorých môžete vykonávať klonovanie). Možnosti vzdialeného klonovania sú samozrejme rovnaké ako u lokálneho.

Ghost eliminuje zdĺhavé operácie s príkazmi FDISK a FORMAT. Tieto operácie vykonáva dynamicky na požadovanom disku a automaticky upravuje veľkosť FAT priamo pri klonovaní diskov

alebo oddielov (napríklad upraví oddiely v prípade, keď klonujete disk na iný s rozdielnou kapacitou). Na nedostatočnú kapacitu samozrejme upozorní. V prípade potreby môžete veľkosť jednotlivých oddielov cieľového disku upraviť aj ručne.

Podporované sú diskové formáty FAT16, FAT32 a NTFS, u ktorých je možné aj upravovať veľkosti oddielov. Ďalej Ghost umožňuje aj klonovať, ukladať a nahrávať dáta zo systémov Unix a NetWare (čo sa na veľké počudovanie v používateľskej príručke nikde nedozviete).

Pri testovaní sme bez problémov klonovali Linux, ktorý je v poslednom čase stále viac obľúbený. Bez problémov bolo aj klonovanie a vytváranie image súborov zo systémov Windows 95, 98, NT (Workstation aj Server) a OS/2. Program je skutočne veľmi rýchly a kompletne lokálne klonovanie (alebo inštalácia?) trvalo pri nainštalovaných Windows 95 a Office 97 necelých 10 minút.

Pomocné programy

Súčasťou programu Norton Ghost je aj program *GDISK*, ktorý úplne nahrádza *FDISK* z DOS alebo Windows. *GDISK* (na rozdiel od *FDISK*, ktorý používa konverzačné ponuky) ponúka pre konfiguráciu príkazovú riadku, čo je vhodné pri dávkovom režime. Okrem bežných funkcií, ktoré zvládne aj *FDISK* (vytvorenie oddielov, zrušenie oddielov, výpis informácií o oddieloch, určenie aktívneho oddielu), ponúka *GDISK* možnosť určiť existujúce oblasti ako neviditeľné a opäť viditeľné, reinicializovať Master Boot Record a vykonávať príkazy v dávkach.

Pre prostredie Windows je určená ďalšia utilita – *Norton Ghost Explorer*. Tento program pripomína Prieskumníka z Windows a umožní vám prehliadať vytvorené image súbory, prezerať a upravovať ich obsah.

Corporate Edition

Doteraz boli popisované možnosti Norton Ghost *Personal Edition*, ktorá slúži pre použitie v menšom rozsahu, na samostatných PC v domácnostiach a podobne. Pre podnikové prostredie alebo pre výrobcov počítačov (ktorí inštalujú OEM programy) je určená verzia *Corporate Edition*. Tá obsahuje navyše *multicasting* umožňujúci klonovanie stoviek PC, ktoré zaberie takmer rovnakú dobu ako klonovanie jedného. Tiež je možné ukladať a načítať image súbory zo sieťových diskov a rozšírený je aj príkazový riadok programu pre prácu v dávkovom režime.

Záver

Norton Ghost sa dá využiť mnohými spôsobmi. Či je to už kopírovanie systému a programov pri hromadnej distribúcii identických počítačov, pre kompletne zálohovanie disku a podobne. Do komplexnosti programu však chýbajú ovládače pre pripojenie na možné zdroje (CD-ROM, SCSI), niektoré štandardné sieťové ovládače atď., z ktorých by inštaláčny program dokázal vytvoriť kompletnú štartovaciu disketu.

Štefan Stieranka